

2
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Περσ. I* 29/1370

4!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-20 Μαρτίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ... *Μεγαροχώριον* ...
 (παλαιότερον ὄνομα: *Μεσογαυνισσα*), Ἐπαρχίας ... *Τριμάχων* ...
 Νομοῦ ... *Τριμάχων* .....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κανελλῆ*
Βασιλείου ... ἐπάγγελμα ... *διδασκαλία* ...
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Πάροδα* ... *Τριαντιφυλά* ... *Τριμάχων*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... *Τρία* ... *13* .....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... *Παπακωνσταντῆ* ... *Αἰζιδάνδρος* ...
 .....

ἡλικία. *80* ... γραμματικαὶ γνώσεις ... *ἐλάττωται* ...
 ... τόπος καταγωγῆς *Μεγαροχώριον* ...
 .....

β) *Ἰωάννης Βασιλείου* ... *ἐν Πάροι* ... γ) *Γεωργίου* ... *ἐν Πάροι* ...

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περιοχὰ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ
 βοσκήν ποιμνίων; *Ἡ... περὶ... τοῦ... χωρίου... περὶ... μέ...
 μαι... ἐμῶν... «Περιφέρειά»... χωρὶς... δὲ... βοσκῆς.*
 Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα; ... *Ἐνῶν... χωρὶς... ..*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἄνθρωποι... εἰς... γαιοκτήμονας .....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; ... *Ἡ... περιουσία... διενέμεται... μετὰ... τοῦ... διατάσσεται*
τοῦ... πατρὸς .....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Συγχρόνως... ἐν... ἀμφοτέρας... .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Δεν... ἀσχοῦνται... βιοτέχναι...* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με' ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Εἰργάζοντο... ὅσα... ἐν... χωρὶς... μερῶν... τοῖς... οἰκογενεαῖς... ὡς... δούλους... .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *μορτζῆραι...* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Τελευταία... κοινωνικῆς θέσεως... (δούλοι)... .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) *ἐν εἴδει...* .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουρνιτὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *Δεν...* .....

ἐχρησιμοποιοῦντο... ἐπεὶ... κοροῦκωσα... καὶ... ἐργάται... ἐν... οὐδενίαν... ἐκαστοῦ... ἐργασίαν... .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *Δεν...* .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Δεν... τοῦ... τόπου... τοῦ... καὶ... μόνοι...* .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *Δεν...* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *Δεν...* .....

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Μέ. καὶ... ἐν. μαγαμιᾶ... μετὰ... πάλ. θερισμοῦ.
καὶ... ὀργώματα... με... ζωϊκῆς... κάλυψιν...

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Μετὰ... ἐν... ματοστον...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... πρῶτον... τοῦ... σιδηροῦ... ἄροτρον...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... ἄροτρον... τοῦ... σιδηροῦ... ἄροτρον...

μονόφτερον... δι' ἑξῆς... καὶ... μαθηματικῶν... τοῦ... μαθηματικῶν...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. χειρὰ 4. ἐκί 7. .... 10. χειρὰ...

2. .... 5. { 8. { ἀγίρι...

3. μαυροῦρι 6. { σπάδα 9. { ...

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... πρῶτον... ἔτους... 1945... ὀργώματα...

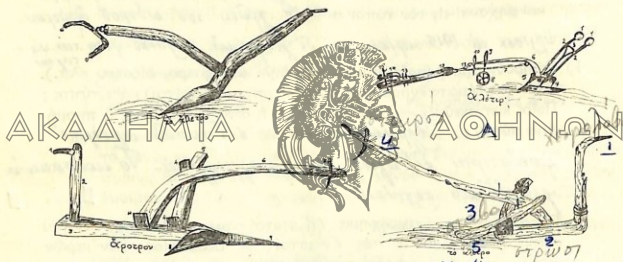
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... πρῶτον... ἔτους... 1950... ὀργώματα...

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Ἀντ. τσ. ἔταμ. 1950*

5) Μηχανή ἀλωνισμού *Ἰωάν. τσ. ἔταμ. 1930* .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Κατεσκευάζετο. ὁμῶς καὶ ἰδίως καὶ χειρῶν, οἷς τεκεῖ... ἐξωρίεσθαι... ἀπαρτίζεσθαι... ἴσως... ἐν τῷ δάμαρ... (χειρῶν).....*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- Εἰς τὴν ζογὴν μου οὐκ ἀπαύεται τοῦτο ἄριθ. 4 σχήματος*
1. <i>χειροζάβα</i>	6.	11. ....
2. <i>στρώσι</i>	7.	12. ....
3. <i>σταβάρ</i>	8.	13. ....
4. <i>σταμνός</i>	9.	14. ....
5. <i>ἄνι</i>	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆ-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

*ἡμῶν... ἄρν. μαρμ. φυσίκαν. ἀρότρου. διά. τὰ. χωματερά
χωράφια, ἄρν. δι. δια. τὰ. πετρωδῶν.....*

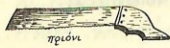

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *Τεμάχισι. φύγου.*
αιχμησμένον.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *οὐκ. ξύλου*

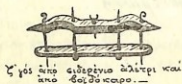
- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.).....
Τσιμούρι, ἀρίδα, ἀρνάρι, σκεπάρνι.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *βόες. μαι. βοῦβαροι.* .....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Δύο.* .....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦτο. μαι. εἶναι. ἀναγκαίετος. ὅ. ζυγός.* .....

1

2

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ξεῦλες, πιξεύλια κλπ.). *ὅ. ζυγός. ὅτι. ἐχρησιμοποιοῦνται. εἶναι. ὅ. ἐπὶ.*

ἀριθ. 2. εἰσοτήματα. με. τὰς. ἰδίαι. ὀνομασίαι. π.κ. ἐξαρτήματα. καὶ. .....

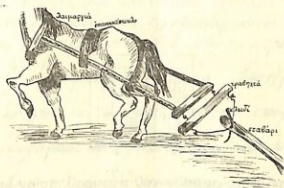
10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *ἦ. ζευλαί. π.κ. ζυγός. εἶναι. ἀπὸ. π.κ. ἐξαρτήματα. 2. εἰσοτήματα.* .....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *ὅ. κρίκος. ἀπομάχεται. <ζευγὰς>. προσδένεται. δὲ. ἐπὶ. αὐταί. π.κ. ἄροτρον. διὰ. ζευγὰς. ὅ. ἀξίον.* .....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἐπὶ. τὸν. τόπον. μαρ.* *τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου.* Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίσεις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας *Παλαιότεροι ὥργωναν μόνον ἄνδρες... Σήμερον...οἱ ἰδιοκτεταὶ καὶ ἀγροὶ... ἐκείτοι... δι' ἡρυμνοποιεῖται... καὶ... ὑπηρετῆς... (χοιρομειζάρυδες)...*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Διὰ... τοῦ... εἰρμάτος... (χοιρομειζάρυδες)... τὰ... ζῶα... εἰς... τὰ... γεῖρα... τὰ... ζῶα...*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *Μέ... τοῦ... ἰδίου... τράκτου...*

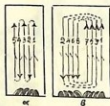
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). *Τὰ... ζῶα... ματευνύονται... με... σχοινί... (χοιρομειζάρυδες) προσδε- δέμεκα... ἀπὸ... τὰ... κέρατα... (βοῦς)...*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ χωράφι ὀργώνεται, μὲ τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σπορίες, νταμίες, σισσιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); ἢ...σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο ἐν χωρίῳ... (σπορὲς, σπορίες).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; ἢ χωρίζετο με αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; ἢ...σπορά...ἐν...δυσμετρίᾳ...καὶ...ἐν...ἐκείνῃ...μὲ...ἀροτρον.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ἢ...καθίως, με...μείων...καρπὶ...τὸ...δεξιὰ...τὸ...βάθος...ἐν...ἀναμείγνυται...τὸ...καθιέρωται.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. *ἡ... αὐαντα... πα' ὀργάματα... αἰγ' αὐγί' μί
πώ' ἡδιστ' ἀρεθμόν' ὀργάμενν' .....*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Διὰ τὴν σπορὰν τοῦ σίτου γίνεται... ἐν ὀργῳματι κατὰ μὲν... δευτέρῳ (γύρισμα) καὶ ἐν τῇ... σπορᾷ. Διὰ τὴν σπορὰν ἄλλων δημητριακῶν (καλαμασίης) γίνεται κατὰ... 4. ὀργώματα αὐτῶν... δευτέρῳ γι' τὴν... ὀνοματολογία: σχίσμα, διβόλισμα, ἐριδρίσμα, ἐρεδρίσμα.*
- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γιὰ τὸ ψέμα μαρτυρεῖται 1-2
 ἀφῆμια, με' οὐρανὸν, τῶν, γυμνῶν

- 3) Ὑπὲρ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπαισιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπι σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

- 4) Ποσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Γίνονται τέσσα ὀργώματα, ὅσα ἀπαιτοῦνται, διὰ τὸ ματαίω τοῦ ἔδαφους κατὰ τὸν καιρὸν, διὰ τὴν ἀνάγκην καλλιεργεῖν*
- 5) Ποία ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. *π.χ. τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἔδαφους; *... Τεσάρια... καὶ μαρτάρια... καὶ... τ.α'... μουβέρ... τ.α'... εἰ... τ.α'... αἰ... 29... εὐποτιζόμενα...*

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μέ. τὸ ζυγοσίδερν, τὸ*

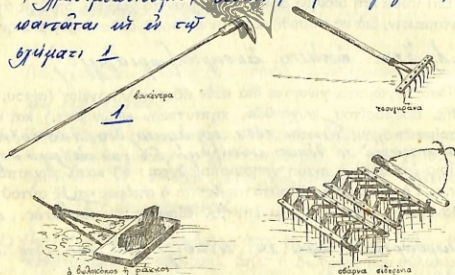
*ὡσοῖον ἐτοιμαστέ. το... εἰ. τὸ ἐν ἄκρον... τῆς...
βουκέντρας. (ἀφάξι)... ἐχέμεν... ἐργασιοδοῖς..*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); *Γίνεται... ἰσοπέδωσις... (σβάρνισμα).*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων). *Εἰς τὸν τόπον μας ἴδωμεν*

*οἱ ἀγροὶ ἔχουσιν ἐκπέδωσιν ἰσοφῶν καὶ ἄνω οὐδὲ μέρο
τῶν... ὑπαρμένει ἰσοματῶν*

*Ἡ χρησιμοποιοῦμεν βουκέντρα μί τὸ ζυγοσίδερν ἀ-
ραιῶνται καὶ ἐν τῇ
ἐχέμεν 1*

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

καρπός.

καρπός

4. Έπειτα μένει πάλι αμορφωσία του.

- 7) Ποια χωράφια έκαλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διὰ τὴν σπο-
ραν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἶδους... *ῥῶν... ἐκώλρον... ὅσα... ἐκώλρον... χερσὶν, διὰ
ἐπὶ... παρρηγνῶν... ὁσπρίων... ἔργοντα... μοῖται... διακρίβεται,
αἰτικα... ἐργοντι... μοῖται... χερσὶν (ἀμφοδῶν).....*

- 8) Ποια χωράφι εκκαλλιεργούντο (ή εκκαλλιεργούνται) διά τροφάς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. *τροφ. τῶν 1920. καὶ εἰς τὸ ἔτοι. τῶν ἀγραναθιανέων, ἐμαζιγεῖται. τὰ χωράφι μὲ ρόβη. Σίμιρος... εἰσδύωσι. χωράφι. κί. τῶν τῶσσι. καὶ... μαζιγεῖται*

- 9) Πώς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. *Πρὸ τοῦ 1920 οὐδὲν ἦν γεωμ. καλλιέργεια
γεωμῶν... σήμερον εὐνοηρῶνται... εὐ. ἐπαρῶν καὶ
ποσάματοποιῶν διὰ σπορὰς ἐν αὐλάκι.*

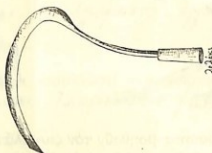
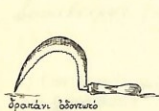
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Με δρεπάνι...
ὀδοντωτὸ... μαχ. ζερέμι... ὡς... εἰσπρίσκειται... ἔμπρι...
βυθ. τὰ ματωτέρω... σπύριγμα...*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

*Ὀὐδὲν ἄλλο... μέσον... θέριαμα... ἀποκατα... Σὺ...
μεροῦ... δε... αὐτὸν... χρησιμοποιεῖται...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσεσ) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ ττροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Με κοσσεῖ...
ὡς εὖ τὸ εἰσπρίσκειται σπύριγμα.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) *Ἡ...
τοῦ δρεπανιοῦ... ὡς... ὀδοντωτὴ... ἄλλο... τὴν... ὀδοντωτὴ...
Με... πρὸς... ὡς... τὴν... ὀδοντωτὴ... ὀδοντωτὴ...
ἐκ... (ἀδέραι)*
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *Ἡ...
χειρολαβὴ... ὡς... κατεσκευασμένη... ἐκ... ὀδοντωτὴ...
ροῦ... σκελετὸς... ἐλέγετο... δρεπάνι...*

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ἄ.) *Οἱ... μαμπαδε... ἢ... χαμιάδε... (φύφτοι)*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὁσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *Διὰ... τοῦ χερσὶ... ἀπὸ... ἔργου
θερισμοῦ... κτλ. δημητριακῶν... Μία... θερισμοῦ... ὁσπρίων
δι' ἐκρίζωσεως ἔργου διὰ τοῦ χερσὶ...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σικάλις κλπ. *Ὡς... ὕψος... συνήθως, ... 10. ἑκατ... καὶ... ἀνα-
γόμεν. τοῦ χερσὶ... τοῦ μαχαλίου... διὰ... τρυφῶν... γένε... ἢ... διὰ
τῶν ζώων... τοῦ χερσὶ...*

2) Οἱ σταχυεὺς ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Μωορμα-
ζοί, σταχοροί... μαζαμιά...*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; *Οἱ... ἴδιοι... οἱ... θερισταί... ἀποθέτουν
τὰ... δράγματα... ἢ... εἰ... αὐτοὶ... μία... ἀμέσως... θεριστῶν.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χερὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τοποθετοῦνται
πρὸς... δράγματα... ὁμοῦ... (μία... τριπλή), αὐτὸ... μεφραγὶ
δε... τοῦ... σταχύων... εὐρίσκονται... μορὰ... τῆς... αὐτῆς...
μοιεύονται... (μορσιάνει)...*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Πραετίμην ταί. λέμεραι. Δευτέραν, Τετάρτην, Πέμπτην καὶ Παρασκευὴν Ὀδίσσον. Ἰσχυρά. Τρίτην ἢ μετὰ τὸ χάριμα νομισθάρια.*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Τὸ. ὠρεῖν. Ἐτραγουδοῦσαν. τὴν. « ἔραφικα ». Τὸ. μεσιμέρι τὴν. « αἶρα ». Τὸ. θρόνον. « ἔ, ἔ, ἔ, τὴν. μαῖ. ἄρμου. »

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *ἢ. μὴν. ἔκρη. τὸ. χυμάρια. ἄρμου.*

μῖροι. αὐτοῦ. ἀνέριστον. τὸ. ἐκείν. ἀντάμαχο. « Δράμο »
Κατάκοιν. σταυροειδῶς. ἐκείν. στήχει, τὸν. ἐκείν
καὶ. ἐκείν. μετὰ. τὴν. δρεωακκὴν. ἔκρη, γέροντες
διαφόρου. ἐκείν. ἢ. π. χ. « μαρὴ. χροκὴ »
« τὸ. χρόνον. ὠρεῖν. »

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

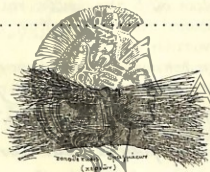
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ. δεμάτιασμα. ἐγένετο. ἀμέσως. μετὰ. τὸν. θερισμὸν.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ ἴδιοι εἰς θεριαταί... ἔδεναχ. παύ. ἀτάρα. καὶ αἱ.
 ἴδια τοὺς μετέφερον... ἔδέοντο... μὲ τὴν... ἴδια...
 μακρὰ... ἐπιρριμμένῃ... ἴδια... ἐργαλεῖα... ἐργασ-
 ματοποιεῖτο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

ἴα. δερμάτια... ἐτοποθετοῦντο... ἀπὸ... 3... εἰς...
 εἰς... καὶ... εἰς... εἰς...
 εἰς... ἐν... μέρος... εἰς... εἰς...
 εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Δυστυχώς, η φτώχεια γεννιέται και εξαπλώνεται από το 1965, με αποτέλεσμα άτομα να παύσουν να εργάζονται, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν φαγητό, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν ρούχα, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν φάρμακα, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν ηλεκτρικό ρεύμα, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν νερό, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν καύσιμα, να μην έχουν τα μέσα να αγοράσουν άλλα είδη.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

Λοιπὸν καὶ ἄπορον ἔστι καὶ τὸ αὐτὸ.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ σὺλαξις αὐτοῦ.....

Με... θυρά... δόρτα... (ήρτα... δόρτα... εαπὸ... πριβαριστ'
μαί... εἰς...) ἑμαρρηρακτο... καί... καί... τὰ... διμμερταῖα,
ἐυόκατο... εὐ... τῶ... ἐ... εἰ... εἰ...
τὰ... θυρά... ἑ... τὰ... ἑ... καί... ἐ... εἰ... εἰ...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Τοῦ Μάχαι καὶ ἔθριζετο μὲ κόσσαν.*

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- Συνεκρίνεται. ἐν... τοῖς ἀγγλίοις... ἐν...
 δὲ... «Περιφέρειαν... τῶν χωρίων...»

- θεωμάστρα, κλπ. Πώς γίνεται η τοποθέτησις εἰς σωρὸν ;
Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησας ;
Ἐυδρεῖτο.. θεωμάστρα... Π. τοποθετῶντες εἰς σωρὰ.
ἔγινετο.. κυριζῶν, ἀρχίζομαι.. ἀπὸ τοῦ κέντρου..

- Παύλος... Ο χερσὶς τοῦ πατρὸς... ἀπὸ τῆς
ἀνύστα... ἐγένετο ἐν τῷ ἴδιον χρόνῳ...

- φέρουν. (Μερικά).....

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... *Ja...*

ἐξήντη... εἶπα... μοι, ἀλλ' οὐκ εἰς ἄλλαν πύρρον.
 ἢ γρη῏ς τάχα φέρειαι μὲ τῶν νεανῶν διὰ κατὰ εἰμο-
 ρήσιον, μὲντε σφραγὶς τῶ ἀντιόχου εἰσώσεν. ἢ

- 6) Από πότε αρχεται το άλώνισμα και πότε λήγει ; ..... *Μας του*
Τσακίου... Έκπ... 10-15. Μικράς...

Самостоят. зап. 10-15 минут.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνα (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνα (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Πρωτάρχοντο... Ἐφ' ὧν... τὰ ἑξῆς... γέ' το' «αὐτὸν»
ἐπαρξάντων... πᾶσι... καὶ ἐπὶ τῶν... τὰ βελόνια.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἕκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) . . . . .

καὶ ἀχύρων). Ἀ... ποσειδων... τῶν... ἀχύνων... ἐμύνητο. με'
ἐνδερύντο. φουάρι. (πύρι), διὰ τῶν. διασίων. ἔφρον. πῶ. ἀχύν'
μαί. ἐν. βυτρεγία. διὰ'. μείρημα. πῶ. φρον. βούη. καί. ἀχύν'
ρην... ἐπύριφοι. πῶ. τῶ. . . . .

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

7 Days

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳνι.

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

ἔτοιμοι εἰσὶν τὰ δεικνύμενα... καὶ... ἐξυμνοῦνται
 ἐν τῇ... ἡμεῖς... καὶ... ἀντιμετωπίζονται... αὐτὰ

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

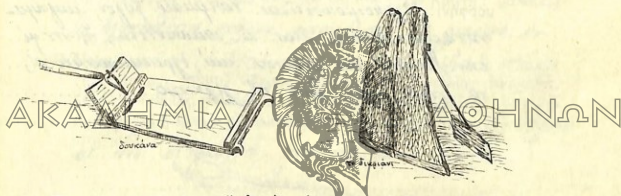
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῆλος, ὅπου δύο μέτρα (καλούμενος στηγερὸς,
 στρόλουρας, δουκάνη, βαυκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

ἔτοιμοι εἰσὶν... ἐν... τῷ... μέσῳ... τοῦ... ἀλώνιστος... οὗτος...
 αὐτοῦ... τοῦ... διακρίνεται... ἐξαρτάται... σχοινία... διὰ... τὰ...
 συμμαρτυροῦνται... καὶ... ἔτι... καὶ... ἀντιμετωπίζονται...
 ἐν τῇ... ἡμεῖς... καὶ... ἀντιμετωπίζονται... αὐτὰ

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Πήνεται βροινί
ἐν... θυμεία, σφιδάσσομαι... πῶ... γαιμόν... τῶ... γῆν... ἐν... ὑπερβία
ἐνδίδεται... τῶ... εὐροκί... αὐτό... τῶ... ἀγμυτέυον... καί... ὄστω... τῶ
γῶα (φάρσων). ὑποαδευδμένα... μεφθρί... μέ... μεφθρί... σῆραυ... ἐν
ἐλμάντι...*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκίαντα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

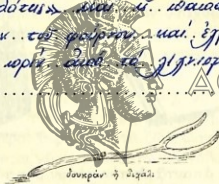
*ἐν... τῶ... τῶ... μαί... ἀνακτάται... ἢ... δυνάμει (ἀδυνάμει),
τῶν... ἐν... ἐξ... μα...
τρα... διαστάσεων... 1.8. 1,50. μ... τῶ...
γῶ... καί... ἐ...
τῶ... δυνάμει... καί... τῶ... ὄσπρι...*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Δ. ἀλωνισμός.*
ἀρχίζει, .. δταν .. σιμυιπλῆ .. α. ἄρσπα, .. διότι .. ἔχει .. ἔγγραφοι ..
ἐκπύραρον .. α. μαγαρεῖα .. καὶ .. δν .. μώοτεται .. ὡς .. α. ια ..
ρίσκα .. εἰ .. τὰς .. δ. π. μ. .. ἀρχίζει .. α. ἀλωνισμός, διὰ τὰ ..
διαμοσῶ .. πν .. μεσημβρία .. μίαν .. σφίσεων .. ἔγραν .. δι' ..
ἀπαιάανικ .. καὶ .. φαρματῶν .. τὰ .. ἰσώται .. εἰ .. τὰς .. β. - γ. ..
ὥροι .. α. ἀλωνισμός διακόπτεται ..

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *ἔχρησιμοποιοῦνται .. ἐπὶ μνησ .. φύρον, .. μαρμα ..*
τακ .. αἰωα .. δόται .. καὶ .. α. ια .. αἰωα .. αἰ .. α. ια ..
πν .. φάρακ .. τὰ φέρων .. καὶ .. ἔχρησιμοποιοῦνται .. α. ια ..
τὰ .. τῶν .. ὡρ .. αἰω .. α. ια .. α. ια ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ .. ΔΟΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ; *βεβαίως .. ὡς .. α. ια .. α. ια ..*
αἰωα .. α. ια .. α. ια .. α. ια .. α. ια ..
αἰωα .. α. ια .. α. ια .. α. ια .. α. ια ..
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). *ἔχρησ ..*
μοποιοῦνται .. ἀλωνόβεργα .. α. ια .. α. ια .. α. ια .. α. ια ..
καὶ .. εἶχε .. μῆκος .. α. ια .. α. ια .. α. ια .. α. ια ..
εἰ φύρον, ἔχρησται .. α. ια .. α. ια .. α. ια .. α. ια ..

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν ;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *Τὰ κοπανίσματα... ἐκτελούντο... ἐν τῇ αὐλῇ... ἐγένετο... εἰς τὴν αὐλὴν...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; *Λιγὸς... τινὲς... μετὰ... τῶν οἰκογενειῶν
ἢ καὶ... ἐκτελούντο... ἢ... ἀπὸ συγγενῶν καὶ φίλων... αὐτῶν...
ἐκτελούντο... ἐκ μετὰ τῶν...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

3-4. σφραγιστά επί... λίθων... Το ποσάτομα εἰς-
βρυνε... λοφιστότερον... εἰς... τοῦ... διασφραγιστοῦ τοῦ... μαρτυρῶν.

- Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Κατα το θρανίον... 3. το κοινόν... 4. το
 τραπέζι... 5. Μία. ἑφτά, μία. ὀκτώ, μία. φράση
 ἑφτά...

- Ποῖος τὴν ἐπρωμηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Π. τοῦ οἴου, ἀποστολῆς, κ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
 1930
 β'. Δίγνισμα

β'. Λίχνισμα

- καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *ὁ δὲ ἀνθρωπογενὴς ἐστὶν, γέροντα*

καὶ δαμνίῃ. καὶ... σπινθεύουσαι... μέ... τοῖ... «σπινθεύουσαι»... ἕνα... φῶς
χυρίστοι... τῷ... ὁμοῖοι... ἐσφραττα... ἕνα... τῷ... χυμῷ... καὶ... σπινθεύουσαι
ἢ... σπινθεύουσαι... τῷ... μαυροχρῶμα... μαυροχρῶμα...
μέ... τῷ... μαυροχρῶμα... (μαυροχρῶμα... σπινθεύουσαι... σπινθεύουσαι...
φῶς... μαυροχρῶμα... φῶς).

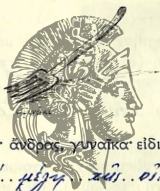
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ἡ ἀρμολογία τοῦ*

καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Π. ἀφαιρῶμεν*
σπυρά. ἔρε. σπύρα. ἑλ' ἡμεῖς, καρίων. 10. μ. ἔρε! εὐτ.
σπυρά... ἔρε. κληρονομία. καί. ἔρε. ἄδρε καί. καί.
δια! τῶν... κληρονομία... ἑλ' ἡμεῖς... εὐτ. ἑλ' ἡμεῖς... ἑλ' ἡμεῖς.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. *Πό' ανέμισμα γίνεται*)

με πόσον εργασιόν γίνεται το ανέμομα (ὡς περὶ τοῦ
φυτάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. τὸ ανέμομα γινέται
μὲ τὸ «μαρμαρῶδι».. πῶς τὸ μαρμαρῶδι σχεδιά-
γραμμα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Πιστὸν... ἔρα τὰ μέγα τοῦ σινουδάφ.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνετα δεῦτερον ἄλυνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ἠ.καμάροστα... νόμισα... μαί... δ... παρῶν... ἐξ... αὐτοῦ...
ἀποσπρίγγο... διό... τοῦ... ποταμοῦ... Δεύτερον... ἀνέ-
σπρα... δὲν... ἐσπρίγγο...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷ τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

... *Διὰ... ἀναπαύει... ἐν... τοῖς... τόποις... μολ...* .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χοιδορὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

*Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἐπιτελεῖται μετὰ...
δριμόνι... (δερμόνι)...* .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, σποροακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

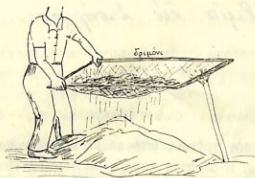
ΔΟΗΝΩΝ

κόσκινο πάλιν δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀνέμιστρο

δριμόνι

νων μετὰ τὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ὁ διαχωρισμός... τῶν... μόνιμον... αὐτὸ... τὰ... ἄχυρα... γίνεται... μὲ... πῶς... «δερμόνι»... Συγκρίτως... τὴν... ἐργασίαν... ταύτης... εὐτραφὲς... μέγεθος... τῆς... σιμομετρείας, τὰ... ἐφοῖα... μασμικήσων... ἀνὰ... δόση... .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

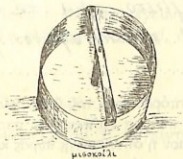
Ὁ σωρός... σχηματίζεται... εἰς... σωρόν... Σωρεύεται... μὲ... φτυάρι... λίκνιστον... ἀπομένοντα... κατόπιν... εἰς... τοῦ... αὐτοῦ... τὰ... μεταφορεῖται... εἰς... δόση... σιδοροῦ... .....

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

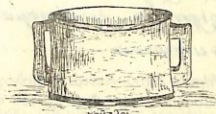
Ἄλφα... ἔθιμα... εἰς... ἐνοάρχων... .....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Τό· μέτρον· μετρήσων*
τοῦ· σίτου· καὶ· καλαβερῶν... ἡφειμῶν... ὡροῖ· τοῦ· ἀφέντεν
ἐγένετο· μέ· τῶ· «ἀρτσῆνι»· τοῦτο... ἄπα· ἄα· ὁμῶδες· καὶ· ἔσο
ῖσαι· μέ· «μουβήλια»· σίτου.....

μισοκοιλ

χωριόχ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιᾶτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιᾶτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιᾶτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερου μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) *Τό· «αἰφάντι»· κατὰ τῶν· τῶ· ἀφρο-*

ραμιάτιμο... καὶ· σῖ... χωριόχ... τῶ· ὡμῶδες· τῶ· ἀφρο-
διαστα... ἄπα· ἄα· ὁμῶδες· μέ... τῶ· «στεφάνια»· ἄπα·
τῶ· ἄα· ὁμῶδες.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηεῖας) *Τό· «ἀφέντιμο»... ἀποθήμενε· τιν· ὡρο-*

φυμῶν... εἰ· μετρήσων... ἀποθήμεν· (κατὰ τῶν)· σῖ· δέ... ἀφρο-
διαστα... μέ... σῖ· ὡμῶδες... εἰ· τῶ· ὡμῶδες... τιν· .....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Ἦ... ἀποδιδέμεναι... τὰς... ἡμέρας... σπέρμα...
...ἐξίτητο... εἰς... πῶς... ἀρρωστήκα... σημαίνει... τὴν... σπέρμα... τὴν...*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Ἦ... διαλογὴ... τὸ... σπέρμα... ἐξίτητο... μετὰ... πρὸ... ἀλώνισμα...
...ἀρρωστήκα... δριμύνημα... εἰς... μυστικῶς... μέ... τοῦ...
...μυστικῶς...*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

*Ἦ... ἀρρωστήκα... μακροχρόνιος... τὴν... Πρωτομαγιά... καὶ...
...ἀναρτᾶται... εἰς... τὸ... εἰκονοστάσιον... ἢ... εἰς... τὴν... θύραν...*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοτῖον καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἦ... σχῆμα... σταχυῶν...*

καὶ... φρεσίν... εἰς... τὸ... εἰκονοστάσιον... εἰς... εἰς... ἔτος...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*ὡς... εἰς... τόπον... με... ἀνδρώε... ἀρρωστήκα...
...ἀνάμμα... φωτιᾶς... εἰς... τὸ... εὑχαιρόν... Ἦ... ἀνδρώε...
...εἰς... τὸ... ἔθιμον... τὸ... τὸ...*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ; ...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποιον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγράφη λεπτομερώς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγίᾳς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑ ΕΡΩΤ.

0622 I, 29/1970-

ΛΑΘΓΡΑΦΙΚΗ

ΜΕΛΕΤΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κλ, Έρωτ Θεσσ. Ι, 29/1970.

Λεωτομερής Λαογραφική Μελέτη

περί

τοῦ ἐν γένει γεωργικοῦ βίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ὑπό τῆς διδασκαλίας

Βασιλικῆς Κανελλῆ

Μεγαλοχώριον- Τριῶλων

Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τό Μεγαλοχώριον ἢ Μεγάλο Χωριό ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας Τριναίων, μέ 2100 περίπου κατοίκους, ἔκτασιν 18 το. κ., γεωργ. γῆν 13,2 καί υψόμετρον 95. Εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 6,5 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Τριναίων καί ἐπὶ τῆς δημοσίας οδοῦ Τριναίων-Λαρίσης. Παλαιότερον ἔφερεν τὸ ὄνομα "Μπουχούνιστα", τὸ ὅποτον ἔχει σήμερον μέ τὸ ὄρατον καί ἀφράτον ἄρτον, τὸν ὅποτον ἐδῶ παράγουν. Ἀκόμη δέ ἐνωρίτερον ὠνομάζετο "Χασικιό", διότι οἱ παλαιότεροι ἐνθυμοῦνται, ὅτι εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἐχάθη ἕνας κίος (ἄνθρωπος).

"Ολοι οἱ κάτοικοι εἶναι οἱ λεγόμενοι "καραγκούνηδες" καί δέν προέρχονται ἀπὸ οὐδεμίαν ἄλλην περιοχὴν. Ἡ ζωὴ τῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπῆρξεν ἀπλὴ καί ἄνευ οὐσιωδῶν περιστατικῶν. Οἱ παλαιότεροι μόνον ἐνθυμοῦνται τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰς βασάνους τῶν "για" καὶ βγάλουν τὸ πωμί τῶν καί μετὰ πολλὴν ἐπιδεξιότητα καί παραστατικότητα περιγράφουν, ἐνθυμούμενοι τὴν σκληρὰν τῆς πρώτης τῶν ζωῆς, ἡ ὅποια ἔχει σχέσιν μέ τὸ δούλεμα τῆς γῆς.

Μεταξὺ τῶν γερόντων, οἵτινες ἠρωτήθησαν, περὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου πρὸ τοῦ 1920 εἶναι καί οἱ ἐξῆς: 1) Πατουλιώτης Ἀλέξανδρος, ἐτῶν 80 2) Καρρῆς Ἀπόστολος τοῦ Πέτρου, ἐτῶν 76 3) Γκουγιαρῆς Ἀχιλλέας τοῦ Σωτηρίου, ἐτῶν 76 4) Ἀγορίτσας Σωτήριος, ἐτῶν 72 5) Φαλτούρας Ἀπόστολος, ἐτῶν 78 καί 6) Παπαδημητρίου Ἀπόστολος, ἐτῶν 82, ἅπαντες μέ ἐλαχίστας γραμματικὰς γνώσεις. Ἐφόσας ἅπαντα τὰ τραγούδια, τὰ ὅποια ἐν συνεχείᾳ θὰ παρατεθοῦν ἐλήφθησαν κεχωρισμένως εἰς στροφάς ὑπὸ πολλῶν πηγῶν (συνήθως ἠρωτῶντο γραταί) καί συναρμολογήθησαν ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὸ δυνατόν καλλίτερον, διότι, εὐρέθησαν ποικιλίαι καί διάφοροι ἐναλλαγῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ὡς πρὸς τὰ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ πρὸ τοῦ 1920.

Ἡ πέρειξ τοῦ χωρίου καὶ πλησιεστέρα πρὸς τοῦτο περιοχὴ, ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βοσκήσιμος ἐκτασις καὶ ἐκαλεῖτο, ὡς ἄλλωστε καὶ σήμερον "Περιφέρεια" ἢ "Μεριά" ἑτεραι δὲ περιοχαὶ εἰς διαφόρους τοποθεσίας ἀπετέλουν τὴν καλλιεργήσιμον ἐκτασιν. Αἱ τοποθεσίαι αὗται, αἵτινες ἔφερον τὸ ὄνομα "ντάμκες" εἶχον διάφορον προορισμόν ἐκάστη ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν των, ἔφερον δὲ διαφόρους ὀνομασίας. Οὕτω: αἱ τοποθεσίαι Μπισίμια, Καλιόεσσα, Λακινές, Σεῦντη προωρίζοντο διὰ βοσκήν, ἐνῶ αἱ τοιαῦται: Παναγιές, Πέντε Ἀδέλφια, Παπαναστάση, Παπαφίλιππα, Παπαπέτρου, Ἀνδρέα Λάκινα ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ σποράν.

Ὅλαι αἱ ἀγροτικαὶ περιοχαὶ ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι πρὸ τοῦ 1900 περίου, εἰς τὸν Τοῦρκον Ἐμὶν Ἀφέντην (οὗτος κατεῖχεν ἀγροτικὰς περιοχὰς 9 ἑτέρων χωρίων). Ἀπὸ τὴν κυριότητα αὐτοῦ περὶ ἡλθον ἅπαντα εἰς τὸν Ἕλληνα Παῦλον Στεφανοδίνην, διότι ὁ Ἐμὶν Ἀφέντης ἐβαλεν "μικράν" τὰ κτήματα καὶ ἐκέκρυσεν ταῦτα εἰς τὰ χαρτιά ὡς ἀνω ἀναφερόμενος.

Ἐν συνεχείᾳ μερικὰ ἡγοράσθησαν ἀπὸ τοῦ Ἑλλήνου Τζαούσην καὶ Ζήγραν, ἀλλ' οὗτοι κατεῖχον μικράν τινα περιοχὴν. Ἡ κατάστασις αὕτη ἐπὶ τῆς κυριότητος τῶν ἀγρῶν συνεχίσθη μέχρι τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ ἐδάφους ἐπὶ Ἐλευθερίου Βενιζέλου. Ἡ διανομὴ ἐγένετο ἀναλόγως τῶν ζευγῶν, αἵτινα καθεὶς κατεῖχεν.

Οὕτω ὁ Ἕλλην Παῦλος Στεφανοδίνης κατέστη "τὸ ἀφεντικὸν" τοῦ χωρίου καὶ ἤσκει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν σιλάβων ἀγροτῶν. Μόνον τὴν κινητὴν περιουσίαν αὐτῶν δὲν ἐξουσίαζεν, δηλαδὴ τὰ ζῶα, μικρά καὶ μεγάλα τὸ ὅποια ἐκάστη οἰκογένεια εἶχεν. Εἰργάζετο ὡς σιλάβοι, ἀπετέλουν τὴν τελευταίαν κοινωνικὴν μερίδα καὶ μετὰ τὸ πέραν τῶν δυσκόλων γεωργικῶν ἐργασιῶν τὰς ὁποίας ἐξετέλουν, ἐλάμβανον τὰ δύο τρίτα τῶν εἰσοδημάτων, ἐνῶ τὸ

[illegible]

1. *Handwritten text, mostly illegible due to blurring.*

[illegible]

... "Землетрусы" ...

[Faint, illegible handwritten notes at the bottom of the page]

...vôqomô bûô dâvûjômônjômôxô

ΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΑΝ

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

[Faint mirrored bleed-through from reverse side]

1. *Ενδεικτική λίστα μελών της Επιτροπής*
 2. *Ενδεικτική λίστα μελών της Επιτροπής*

[illegible]

1. Вопросы к тексту

10

Ἐν τρίτον παρέμενεν ἀνέριον εἰς τὸ "ἀφεντικόν" των.

Ἐἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς οἰκογενείας ἦτο συγιεντρωμένη ἅπασα ἡ κινητή περιουσία, δηλαδή τὰ ζῶα, καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διενέμετο δέ εἰς αὐτὰ μετὰ τὸν θάνατόν του. Οὕτω τὰ περισσότερα μέλη τῆς οἰκογενείας εἰργάζοντο εἰς τὰ κτήματα τοῦ γαιοκτημόνος ὡς σκλάβοι, δοῦλοι τοῦ τσιφλικούχου, καλούμενοι κολλήγοι. Συγχρόνως δέ διέθετον τὸν ὑπόλοιπον χρόνον των εἰς κτηνοτροφικὰς ἀπασχολήσεις, οὐδεὶς δέ ἡσχολήτο μέ τὴν ἐκμάθησιν μιᾶς τέχνης καὶ οὕτω δὲν συναντᾶται εἰς τὴν περιουσίᾳ οὐδεμίαν βιοτεχνίαν. Οἱ κολλήγοι ἔκαμνον ὅλας τὰς ἐργασίας εἰς τὰ καλλιεργήσιμα ἐδάφη ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν ὀργωμάτων, μέχρι τοῦ ἀλωνισμοῦ. Οὐδέποτε ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἄλλοι ἐργάται πρὸς βοήθειαν, οὔτε κατὰ τὰς ἐποχικὰς ἐργασίας. Ἐκάστη οἰκογένεια, μόνη, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὅλας τὰς ἐργασίας. Ὅταν ὑπῆρχεν ὁμοῦ ἀνάγκη (θερίσιμα, ἀλώνισμα) ἀλληλοβοηθοῦντο καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο "μεντάρι".

Πρὸ πάσης ἄλλης ἐργασίας εἰς τὰ χωρία προηγεῖτο λίπανσις τούτων. Ἡ παλαιότερα λίπανσις ὑπῆρξεν "τὸ κᾶνιμο τῆς καλαμιᾶς" ἡ ὅποια ἀπέμενεν εἰς τοὺς ἀγρούς μετὰ τὸν θερισμόν καὶ μετὰ τὴν μερικὴν βοσκήν ὑπὸ τῶν μικρῶν ζώων. Ἀργότερον ἐχρησιμοποιήθη ζωϊκὴ κόπρος, χημικῶν δέ λιπαμάτων χρήσις ἐγένετο μετὰ τὸ 1950. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον συμπίπτει καὶ ἡ χρήσις διαφόρων γεωργικῶν μηχανῶν, ἐνῶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ πρώτου σιδηροῦ ἀρότρου χρονολογεῖται περὶ τὸ ἔτος 1915. Τοῦτο ἦτο μονόφτερον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο δι' ὅλας τὰ καλλιεργείας καὶ κατασκευάζετο ὑπὸ εἰδικοῦ τεχνίτου.

A@HNnN

ρακτέρ εις τὴν περιοχὴν ταύτην ἐχρησιμοποιήθη περί τὸ ἔτος 1945, μηχανὴ
 ἐ θερισμοῦ καὶ δεσίματος τῶν σταχύων, περί τὸ ἔτος 1950. Μηχανὴ ἀλωνίσμα-
 τος ἐχρησιμοποιήθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 καὶ ἐντεῦθεν.

Τὸ ξυλάλετρον ἀπετέλεσεν τὸ πρῶτον μηχανήμα, μέ τὸ ὅποσον εἰς τὴν περι-
 οχὴν ταύτην ὁ ἡλιοψημμένος χωρικοὺς ζήτησε νά σκύνῃ ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα νά τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

σκάψη, νά τό ποτίσῃ μέ τόν ἰδρώτα του καί νά τό ἀναγκάσῃ νά ἀρχίσῃ καί
 αὐτό νά ἐργάζεται. Τά δυνατά χέρια κρατῶντας τήν χειρολαβή ὠδηγοῦσαν τό
 νί πότε βαθειά καί πότε βαθύτερα διά νά δώσῃ ζωήν καί εἰς τά πλέον νε-
 ρά κομμάτια τοῦ χώματος.

Τό ξυλάλετρον κατασκευάζετο ὑπό τῶν ἰδίων τῶν γεωργῶν, μέ κατάλληλα
 (γυρτά) ξύλα, τά ὅποια ἐξεύρισκον εἰς τό δάσος. Ἀλλοτε πάλι ἐπρομηθεύ-
 οντο τοῦτο ὑπό ἐξωτερικοῦ τεχνίτου. Διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν
 τοῦτου ἦσαν ἀπαραίτητα τά ἐξῆς ἐργαλεῖα: τσεκούρι, ἀρίδα, ἀρνάρι, σκε-
 πάρνι. Τό ξυλάλετρον εἶχε δύο παράβολα (φτερά) ἥτο δίφτερον. Προσήμε-
 ζον εἰς τό "κουντούρι" τό ὕνι ἀπό τό ἔν ἄκρον καί τήν χειρολάβαν ἀπό τό
 ἄλλον. Συνέδεον διά τῆς σπάθης τό "Κουντούρι" μέ τό ἀλέτρι-κατάλληλον
 ἐπιμήκης ξύλον " εἰς τό ἄλλον ἄκρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἴθετον τόν ζυγόν.

Ἡ "σπάθα" ἦτο ἔν τεμάχιον ζυγοῦ πελεκισμένον καταλλήλως διά τήν σύνδε-

σιν. **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΩΝ**

Τό ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο ἄλλης μορφῆς διά τὰ χωματερά ἐδάφη καί
 ἄλλης διά τὰ πετρώδη. Τό διά τήν πρώτην περίπτωσιν χρησιμοποιούμενον ε-
 φερεν ὅπισθεν μίαν ἐπιμήκη κατάληξιν (οὐράν), διά νά στερεώνεται καλῶς
 εἰς τό "κουντούρι". Σήμερον οὐδεμία μορφή τοῦτου χρησιμοποιεῖται.

Πρό τοῦ ἔτους 1920 διά τό ὄργανον ἐχρησιμοποιοῦντο βόες καί βούβαλοι,
 ὅλγιον δέ ἐργότερον ἔπαιον. Τό "ζευγάρισμα" εἰς τήν περιοχὴν ταύτην ἐγέ-
 νετο μέ δύο ζῶα, οὐδέποτε δέ μέ ἓν. Ταῦτα ἔσυρον τό ἄροτρον διά τοῦ ζυ-
 γοῦ, ὃ ὁποῖος ὑπῆρξε πάντοτε ἀναγκαστικὸς καί ἔφερεν δύο ζεύγας στερεωμένας
 μέ τοὺς "ζευτήρας" ὥς ἐκαλεῖοντο ἐνταῦθα. Προσεδένετο δέ ὁ ζυγὸς εἰς τό
 ἄροτρον διά σχοινίων ἢ ἀλύσεων ἀπὸ κρέκον .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Τὴν ἐργασίαν τοῦ ὀργάνου, παλαιότερον, ὅταν τὰ κτήματα ἀνήκον εἰς τοὺς "τσιφλικούχους", τὴν ἔκαμνον μόνον οἱ ἄνδρες καὶ οὕτω γίνεται μέχρι σήμερον ἀπὸ τῶν ἐλαοκτητῶν τῶν ὀργῶν. Κάποτε ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὑπηρε-
ται, ὑπάλληλοι, οἱ ὅποιοι ὀνομάζοντο "χουσιμιτιόρηδες".

Τὸ ζεύξιμον τῶν ζῶων εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον ἐγίνετο ὡς ἐξῆς: Προσέδενον εἰς τὰς ζεύγλας τοῦ ζυγοῦ τὰ ζῶα διὰ τῶν "ζευτήρων", προσέχοντες νὰ μὴ περισφίξουν αὐτὰ εἰς τὸν τράχηλον, περιφέροντες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν των. Τὸ ζεύξιμο εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον, τὸ ὅποτον ἐχρησιμοποιήθη ἀργότερον ἐγένετο κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Τὰ ζευγμένα ζῶα κατευθύνει ὁ γεωργὸς διὰ σχοινίου, καλουμένου "γκισγι-
νιά", προσδεδεμένου εἰς τὰ κέρατα τῶν βοῶν, διὰ τῶν δύο ἄκρων του. Τὸ
σχοινίον τοῦτο περιεπτύσσετο τοῦ τραχήλου καὶ τῆς ὀμοπλάτης τοῦ γεωργοῦ,
ὁ ὅποτος δι' αὐτοῦ ἐρρῦθμιζε τὰς στροφὰς ἀριστερὰ ἢ δεξιὰ, τραβῶν ἀναλό-
γως τοῦτο. Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐχρησιμοποιοῦντο βούβαλοι ὁ γεωργὸς
ἐκράτει βουκέντρον καὶ διὰ νοημάτων ἢ ὀρισμένων κραυγῶν ὠδήγει ταύτας.
Τὸ χωράφι ὀργάνεται μὲ ἀνοιγομένης "αβλακιᾶς" κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δὲ βάθος ἐρρυθμίζετο ἀναλόγως τῆς καλλιεργείας. Ἐπίσης ἀναλόγως τῆς καλλιεργείας ἐρρυθμίζετο καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀργμάτων. Διὰ τὴν σποράν τοῦ σίτου ἐγένετο καὶ γίνεται ἔν κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον (γύρισμα) καὶ ἔν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς σπορᾶς. Διὰ τὴν σποράν ἄλλων δημητριακῶν (καλαμποκίου) πραγματοποιοῦνται τέσσερα περίπου ὀργώματα ἢ καὶ πέντε ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου ἕως τὸν Μάιον καὶ μετὰ τὴν ἐξῆς ὀνοματολογίαν: σκίσιμο, διβόλισμα, τριάρισμα, τεσσάρισμα, ἀκολουθοῦσε σβάρνισμα " νά μὴν φύγη ἡ νότῃ (ὕγρασις), γύρισμα.

Ἡ σπορά ἐγένετο καὶ γίνεται εἰς λωρίδας (σπορές ἢ σποριές), αἱ ὅποια ἐχωρίζοντο μετὰ αὐλακίεζ.

Τὸ χωράφι παραμένει ἄσπαρτον (πρεσλόγγο) ἐπὶ ἓν ἔτος δι' ἀνάπαυσιν, ἢ πολλάκις προτιμᾶται ἡ ἀλλαγὴ καλλιεργείας.

Ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν γίνεται πάντοτε μετὰ ὄρον. Ποτὲ δὲν ἐχρησιμοποιοῦνται ἄλλων μέσων. Σηοπάνη, τσαπὶ καὶ λυγαρι χρησιμοποιοῦνται μόνον διὰ τὸ αὐτεὺς κατεσκευασμένον (I-2) ὀργώματα κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον- Ἀπρίλιον.

Κατὰ τὴν σποράν ἐχρησιμοποιοῦν τὰ "τσάκια" καὶ τὰ "καρόδρια", ἀπὸ τὰ ὅποια ἐλάμβανον τὸν σπόρον καὶ τὸν διεσκορπίζον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἀναφερθῇ χαρακτηριστικῶς αἱ ἐξῆς συνήθειαι, ὥς τὰς ἡμῶν ἐκ τῶν γερόντων. Ὁ σπόρος πλύνεται πρὸ τῆς σπορᾶς τοῦ μετὰ γαλαζόνερρον, διὰ νὰ μὴν σαπίσῃ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, μέρος δὲ τούτου εὐλογεῖται ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὁ ὅποιος καλεῖται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας τῆς σπορᾶς ὁ σπόρος μεταφέρεται εἰς τὸν ἀγρόν καὶ μετὰ αὐτόν φέρουν μαζὶ τῶν καρπούζια, καὶ ρόδια, τὰ ὅποια τρώγουν πρὶν ἀρχίσουν τὴν ἐργασίαν τῆς σπορᾶς "γιατὶ καλὴ σποριά".

Ἡ σπορά ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πραγματοποιηθῇ τὴν ἑορτὴν τῆς Παναγίας εἰς

Σ 21 Νοεμβρίου (Παναγία Ποσπορίτσα), διότι έλεγαν, ότι " 40 ημέρες
 α' νάνη νά φυτρώση". Τήν παραμονή τής έορτής τής Παναγίας έβραζον σέ
 τέντζερη", όσπρια, σιτάρι, καί καλαμπόκι καί τό πρωτό άνήμερα τής έορ-
 τής, έτρωγον τά μετγμα διά τήν καλήν έπιτυχίαν εις τά σπαρτά.

Τό πρωτό έπίσης τής ημέρας τής έορτής έτρεχον εις τήν βρύσιν νά ρί-
 νουν σιτάρι ή καλαμπόκι καί έλεγαν: "όπως τρέχει ή βρύση νά τρέχη καί
 ή σοδιά".

Έπίσης άξιζει νά σημειώθη έδώ, ότι ουδείς έκαψάλιζε ψωμί" μέχρι
 τήν ημέραν, όπου έβλεπον νά φυτρώνη ό σπόρος.

Κατά τό όργωμα, εάν τά φτερά, τό ύνι κ.λ.π. έγέμιζον χώμα ή χόρτα
 καί ριζίδια έκαθαρίζοντο μέ τό "ξύλοσίδερο", τό όποϊον ήτο τοποθετημέ-
 νον εις τό έν άκρον τής βουκέντρας, σχήματος έλλειψοειδούς.

Μετά τό όργωμα έγίνετο καί γίνεται ίσοπέδωσις του χωραφιοϋ (σβάρνι-
 σμα). Χαλαρότερον έγίνετο μόνον μέ ξυλίνην "σβάρναν", σήμεραν χρησιμο-
 ποιείται ή έν σιδηρου τοιαύτη, άλλ' όπωσδήποτε διά τήν καλυτέραν ίσοπέ-
 δωσιν εις τό τέλος περνούν τό χωράφι μέ ξυλίνην σβάρναν.

Αυτή κατασκευάζεται υπό των ιδίων των χωρικων ως έξής: Εις τά δύο
 άκρα θέτουν δύο γερά ξύλα τά "κεφαλάρια" εις τά όποια στερεώνουν καθε-
 τως άλλα τρία, τά "σαϊτάρια". Ανάμεσα από τά σαϊτάρια πλέκουν βέργες
 (παλλιουργίες).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

A O H N n N

"Αλλα εργαλεῖα , τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται εἶναι: ἡ τσάπα διὰ τὸ σκά-
ψιμον καὶ σκάλισμα τῶν ἀγρῶν ἢ κήπων , ὁ κασμάς διὰ τὰ σκληρά ἐδάφη.

Ἰσχυαί τερα καλλιέργεια ὁσπρίων δὲν ἐγίνετο. Σήμερον ἐλαχίστη ἡ ὑποτι-
μῶδης τοιαύτη πραγματοποιεῖται. Ὅσον ἄφορᾷ εἰς τὴν καλλιέργειαν γεω-
μήλων γίνεται περιωρισμένη. Πρὸ τοῦ ἔτους 1920 καὶ εἰς τὸ ἔτος τῆς
ἀγρاناπαύσεως, ἐκαλλιεργεῖτο τὸ χωράφι μὲ ρόβην. Σήμερον οἰονδήποτε
χωράφι εἰς τὸν τόπον μας καλλιεργεῖται διὰ τροφὰς ζῶων.

Β.° Θερισμός

"Ὅλα τὰ δημητριακά παλαιότερον ἐθερίζοντο μὲ ὀδοντωτὸ δρεπάνι τοῦ
ὁποίου ὁ σκελετὸς ἦτο σιδηροῦς ἡ δὲ χειρολαβὴ του ξυλίνῃ, καὶ μὲ λε-
λέκι. Ὁ θερισμός τῶν τροφῶν τῶν ζῶων, ὅπως ἄγρια χόρτα, τριφύλλι καὶ
π. ἐγένετο μὲ " κοσιά", τῆς ὁποίας ἡ λεπίς ἦτο λεῖα, ἀλλὰ διὰ τῆς χρή-
σεως ἐσχημάτιζε ἐγκοπὰς , αἱ ὁποῖαι ἐκαλοῦντο "στομῶματα"

Όλα αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα τὰ κατασκευάζουν οἱ καμινάδες ἢ οἱ χιαλιῖδες οἱ λεγόμενοι "γύφτοι" . Ποτέ δὲν ἐγένετο θειρισμός τῶν δημητριακῶν δι' ἐκείνην μέ τῆς χειρὸς ἀλλὰ μόνον τῶν δορυρίων. **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΩΝ**
 Ἡ καλαμιὰ ἀπεκόπτετο συνήθως εἰς ὄψος 10 ἐκατοστῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, νολόγως τῆς χρησιμοποίησώς της. Ἐάν ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τροφήν ζῶων πεκόπτετο μικροτέρα, ὑψηλοτέρα δέ ἐάν θά ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν λίπαν-
 εν τοῦ χωραφιοῦ. Οἱ ἐναπομένοντες στάχεις ἐκαλοῦντο "σταχοδόϊ,μπορμπο-
 δῖ ἢ καλαμιό".

Όταν ἤρχετο ὁ καιρός τοῦ θειρισμοῦ, καί ἐπειδή τοῦτο ἀπαιτοῦσε κοπιώδη ἐργασίαν καί πολλὰς χεῖρας, " γιά νά μὴν παραγεράσῃ τὸ σιτάρι καί σπάζουν τὰ στάχυα" ἐγένετο γενικὸν ξεσήκωμα εἰς τὴν περιοχὴν καί ἐφ' ὅσον τὰ "ἀφεντιὰ" δέν ἐχρησιμοποιοῦσαν ἄλλους ἐργάτας, ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰ-
 κογενείας ἐλάμβανον μέρος. Ἡ ἐργασία τότε ἐγένετο συντομωτέρα μέ τὸ "μεντάγι= ἀλληλοβοήθεια" μέ συγγενεῖς ἢ ἄλλους ὁμοχωρίους των. Ἐκαστός θειριστῆς μόνος ἀπέθετε τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀπὸ τὴν λωρίδα τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ωραφιού, τήν ὁποίαν ἐθερίζεν καί μόνος εἰς τό τέλος ἔδενεν τά δεμάτια.
 Ἀλλοτε πάλιν ἀπέμενεν εἰς καί ἀκολουθῶν τούς θερίζοντας ἔδενε "τίς χε-
 ρεῖς" εἰς δεμάτια. Τά δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐτοπθετοῦντο τρία ὁμοῦ
 μία τριαριῖς) αἱ δέ κεφαλαί τῶν σταχύων εὐρίσκιοντο πρὸς τήν αὐτήν κα-
 εὐθύνσιν καί ἐσχημάτιζον τήν καλουμένην "κοσσίδα".

Πρὸ τῆς χρησιμοποίησεως θεριστικῶν μηχανῶν, σπανίως προσελάμβανον
 τοὺς "μεροκαματιάριδες" δηλαδή ἐργάτας θεριστάς, οἱ ὅποιοι ἠμοίβοντο εἰς
 ἔδος, παρέχετο δέ εἰς τούτους καί φαγητόν, τό ὅποιον ἐκαλεῖτο "ἐκμέκ".

Ὁ θερισμός ἦτο κοπιώτικὴ καί βαρειά ἐργασία. Διὰ τήν προφύλαξιν
 τῶν χειρῶν τῶν ἐχρησιμοποιουμένων κομμάτια ἀπὸ ὕφασμα καί ἔδεναν τοὺς
 καρπούς τῶν χειρῶν τῶν (χειρότια) ἢ διὰ νά προσυλάξουν ὀλίγον τήν μέσιν
 τῶν ἀπὸ τό πολὺ ὥρον σκύνιμον, ἐξεργάζοντο μερικὰς στάχεις καί μέ αὐτοὺς
 ἔδεναν τό μέρος τοῦ τοῦ σώματος τῶν, πιστεύοντες, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν
 τρόπον θά ἀπέφευγον κόπον καί πόνον.

Ἐπρόσεχον ἐπίσης καί τήν ἡμέρα, κατὰ τήν ὁποίαν θά ἤρχιζον τὸν θε-
 ρισμόν. Ποτέ δέν ἤρχιζον Τρίτην ἢ μετὰ ἀπὸ λάλημα κουκουβάγιας. Προτι-
 μοῦσαν Δευτέραν, Τετάρτην, Πέμπτην ἢ Παρασκευήν.

Πολλὰ ἦσαν τὰ τραγούδια τοῦ θερισμοῦ. Πάντα προσεπάθουν νά κάμνουν
 τήν ἐργασίαν χαράν, διὰ νά ξεχνοῦν τὸν κόπον. Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ
 ἑξῆς:

Τὸ πρῶτ', ὅπου ξεκούραστοι ξεκινοῦσαν ἐτραγουδοῦσαν:

Διῶξε με μάννα διῶξε με
 μέ ἥλιο μέ φεγγάρι
 καί τήν θυγοῦλα μέ ὁροσιά
 ὥσπου νά δώσῃ ὁ ἥλιος.

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

...
...
...
...
...
...
...

...

...

...

...

...

ὁ μεσημέρι, ὅπου ὁ ἥλιος ἔκαie τὰ κορμιά καί ζητοῦσαν τὸν δέρα νά
 βοσίσῃ ἔλεγον:

I
 τράβα δέρα ὀροσερέ
 βοριά μου χαῖδεμένε
 γιά νά ὀροσίσης τὰ παιδιὰ
 τὸν τσόλινά τὸν καῦμένο

3
 Πουλὰκι πᾶει σε κι' ἔκατσε
 στοῦ τσόλινά τὰ κεφάλι
 μήτε λαλοῦσε σάν πουλί
 μίτε σάν χελιδόνι

2
 Πῶς πολεμάει ὁ τσόλινάς
 καταναμπῆς στὸν νάμπο
 δίχως νερό, δίχως ψωμί
 δίχως κανά μεντάρι

4
 Μοιρολογοῦσε κι' ἔλεγε
 μοιρολογάει καί λέει:
 Σήνω τσόλινά νά φύγουμε
 πολὺ μακριὰ νά πάμε

5
 Πολὺ μαυρὶ μᾶς ἔρχεται
 πολὺ μαυρὶ μᾶς πῆρε
 μαυρὶ σάν καλιαπούδα.

αὐτὸ βράδυ ὅταν ἡ ἐργασία ἔφθανε εἰς τὸ τέλος καί ὁ κόπος τῆς ἡμέρας
 οὓς ἔκανε βιαστικούς κυτοῦσαν τὸν ἥλιο κι' ἔλεγον:

I
 Ἐ φλιε τί μᾶς ἄργησες
 ἰ' ἄργῆς νά βασιλέψῃς
 ἔ καταργιέτ' ἡ ἐργατιά
 ἔ ξενοδουλευτάδες

2
 Σέ καταργιέται καί μιά νιά
 μιά μικροπαντρεμένη
 πῶχει τὸν ἄνδρα ἄρρωστο
 βαρειά γιά νά πεθάνῃ

τὸν κλαῖν οἱ νύχτες κι' οἱ αὐγές
 τὸν κλαῖν τὰ μεσημέρια

Ἐπίσης τραγουδοῦσαν κατὰ τὸν θερισμόν τὸ κάτωθι:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

I

ουλγάρα μας κατέβαινε
τόν κάμπο νά θερίση
ἔχει ὀρεπάνι ἀπὸ φλουρί
αλαματένιο χέρι

3

αλημέρα σου κόρη μου.
αλῶς τὸν ξένον πούρθε.
κόρη μου δέν παντρεύεσαι
νά πάρης ἄλλον ἄντρα;

5

κόρη μου ἐγὼ 'μαι ὁ ἄντρας σου.
ἂν εἶσαι σὺ ὁ ἄντρας μου
δεῖξε μου τὰ σημάδια
πού ἔχω στό κορμί μου.

2

ἔχει χεριές σάν πρόβατο
δεμάτια σάν κριάρια.
Πραματευτῆς ἐπέρασε
καί τήν καλημερίζει

4

Κάλλιο νά σκάσῃ τ' ἄλογο σ'
τό λόγο πού μοῦ εἶπες.
Ἐγὼ 'χω ἄντρα στή ξενιτιά
τόν περιμένω νάρθῃ

6

ἔχεις ἐλίδ στό μάγουλο
καί κουνταλιά στό στήθος
καί στ' ἄκρινό τό δάχτυλο
ἔχεις τήν ἀρραβώνα.

7

ἔένε ἐσύ σαι ὁ ἄντρας μου
ἐσύ'σαι κι' ὁ καλός μου

ἐπίσης τραγουδοῦσαν καί τό κάτωθι:

I

Τρεῖς ἐλαφῖνες θέριζαν
σ' ἕνα κοντό κρυθάρι
καί μιά 'λαφίνα ἀρρώστησε
βαρειά γιά νά πεθάνῃ

2

Σύρτε νά φέρτε τό γιατρό
μέ τὰ γιατρικά στό χέρι
Μπαίνουν καί βγενουν οἱ
γιατροί καί γιατριά δέν
ἔχει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

σταδίου νύκτα γὰρ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

σταδίου νύκτα γὰρ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

καὶ τὰς νύκτας οὐκ ἔχουσιν

Τό δερμάτισμα τῶν θερισμένων σταχυῶν ἐγίνετο ἀμέσως μετὰ τὸν θερι-
μόν, σπανίως ἄφηναν τούτους εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν μίαν ἢ δύο ἡ-
μέρας. Τούς στάχεις (τῖς χερίες) τάς¹ ἔδενον μέ τὴν ἰδίαν τὴν καλαμιάν
ομωμένην ἀπὸ τὴν ρίζαν (δεματικό).

Ἐργαζέον διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν δέν ἐχρησιμοποιοεῖτο. Τὰ δερμάτια ἐτα-
ροθετοῦντο τρία-τρία ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (τριαριές) καὶ ἐν συνεχείᾳ συνε-
εντρώνοντο εἰς ἓν μέρος τοῦ χωραφιοῦ, τοποθετούμενα ἡνὰ ἑκατὸ εἰς σχῆ-
μα ῥαβδίου ἢ εἰς δύο σειρὰς ἑκατέρωθεν, διὰ^{να} φορτώνονται εὐκολώτερον εἰς
τὸν κάρρον (δραμαάν) καὶ νὰ μεταφέρωνται εἰς τὸ δλώνι. Τὴν μεταφορὰν τὴν
αὐτὴν οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί.

Ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα ἐσυνηθίζετο μέ ἄγρια χόρτα, σα-
ν καὶ βίκιον, τὰ ὅποια ἐκαλλιέργουντο ὡς καὶ τὰ δημητριακά, ἐκίπτοντο
ἐπὶ τὴν "κῆσον ἢ κῆσιάν" κατὰ τὸν κατὸν ἐκτρέφοντο εἰς τὸ χωράφι μέ
τὸν ἥλιον, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐφυλάσσοντο εἰς σφρούς.

Εἰδικὸν ἐργαζέον διὰ τὸ δέσιμο τοῦ χόρτου δέν ὑπῆρχον. Ἐχρησι-
μοποιοῦντο κασσόνια διὰ καλούπια καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐτοποθέτουν τὸ χόρτον,
ὅποτον μέ τοὺς πόδας ἢ τὰς χεῖρας ἐπίεζον καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ἔδενον
εἰς σύρμα.

Ἄλλα διηγουῦνται διὰ τὴν περίοδον τοῦ θερισμοῦ ἢ καὶ πρὸ αὐτοῦ.

πρακτικιστικὴ εἶναι ἡ στιχομυθία μεταξύ των στοῦ ξεκίνημα γιὰ τὸν θερι-
μόν ἢ τὴν ἐπιστροφή των. "Ὅταν ξεμνεύσαν μέ ὄρεξι τὸ πρῶτ καὶ ἡρωτῶντο,
αὐτοὶ ἐπήγαυαν ἀπαντοῦσαν: "στό πέρα-πέρα θέρο". "Ὅταν ὁμως γύριζαν κου-
ρασμένοι καὶ ἡλιοκαμένοι ἀπαντοῦσαν " ποῦ ἦσασταν: στόν μαῦρο θέρο".

Ἡ Πρωτομαγιά ἐπήγαυον εἰς τὸ χωράφι ἐκίπτον στάχεις, ἐπλεκον τούτους
εἰς σχῆμα σταυροῦ καὶ ἐτοποθέτουν εἰς τὸ εἰκόνισμα ἢ ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν
τὸν

- 1926 թ. իր Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում

- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում

- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում
- 1926 թ. Երևանի քաղաքում անցկացրած համաժողովում

εὐλογίαν καὶ εὐτυχίαν.

τὸν Μάϊον τοῦ 1906 ἐνθυμοῦνται μίαν μεγάλην πλημμύραν τοῦ Ἀθηναίου, ἡ ὁποία σήκωσε ὅλα τὰ κριθάρια ποῦ εἶχαν θερίσει. Ἐπὶ τότε καθ' ἕνα χρόνον παρεκαλοῦσαν τὸν θεὸν νὰ εὐλογῇ τὶς σοδεῖες καὶ νὰ τὶς προστατεύῃ.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ θερισμοῦ ἄφηναν εἰς τὴν θύρην τοῦ χωραφιοῦ ἓνα μέρος ἄεριστον, τὸ ὁποῖον ἔλεγον "δράκιο". Ἐκεῖ θὰ ἐπὶ γίνετο ὁ "δράκος" ὁ ὁποῖος νὰ κἀνῃ τὴν φωλιά του. Κατόπιν ἔκοπτον σταυροειδῶς στάχεις, τοὺς ὁποῖους καὶ ἐπέτων μετὰ τῶν δρεπανίων ὑψηλὰ, λέγοντας "καλὴ χρονιά, τοῦ χρόνου πλεότερα".

Χαρακτηριστικὸν φαίνεται διὰ τὰς ἡμέρας τοῦ θερισμοῦ καὶ ἀργότερον τοῦ ἀλωνισμοῦ ἦτο τὸ "σκορδάρι", τὸ ὁποῖον παρσκευάζεται μᾶλλον ὡς νανυκτινόν. Κοπανοῦσαν σκόρδο καὶ ψωμί με ὁλότι καὶ λάδι, προσέθετον ν συνεχεῖα ^{ξύδι καὶ} νερό καὶ τοῦτο ἀποτελοῦσε τὸ ὀρεστικόν των διὰ τὰς ζεστάς ἡμέρας τοῦ θερισμοῦ καὶ ἀλωνισμοῦ. Ἐὰν πρέπει νὰ σημειώσῃ ὅτι ὅταν εἴδετε ἄνθρωπον ἐφόρουν τὰ χαρακτηριστικὰ ὑποδήματα, τὰ ὀνομαζόμενα "γουρνοτσάρου-α", κατασκευασμένα ἀπὸ δέρμα χοίρου, διὰ νὰ προφυλάττουν τοὺς πόδας των ἀπὸ κτυπήματα ἢ καὶ τσιμπήματα δηλητηριωδῶν ἐντόμων ἢ ἐρπετῶν.

Διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς κεφαλῆς των ἐκ τοῦ ἡλίου ἐχρησιμοποιοῦν τὴν "σιμάθην" ἢ τοὺς "παναμάδες" οἱ ὁποῖοι ἦταν καπέλλα κατασκευασμένα ἀπὸ μὲν ἐκ ψάθης τὰ δὲ ἐξ ὑφάσματος. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχον τοιαῦτα ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν των μετὰ τὰ γνωστὰ "τσεμπέρια" ἀνεξαρτήτως φύλου. Ἡ ἐνδυμασία τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὰς ζεστάς ταύτας ἡμέρας θερισμοῦ ἢ ἀλωνισμοῦ περιθρῖζετο εἰς τὴν λεγομένην "πουκαμίσαν" κοντόν χιτῶνα καὶ τίποτε περισσότερον μηδὲ ἐξαιρουμένων τῶν κυριωτέρων ἐσπορώχων.

Γ. Α Λ Ω Ν Ι Σ Μ Ο Σ

μίαν ἐβδομάδα διήρκει ἡ μεταφορὰ τῶν δεμάτων εἰς τὸ ἀλώνι, τὸ ὁποῖον

...ναι...

...αυτοί...
...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

...αυτοί...

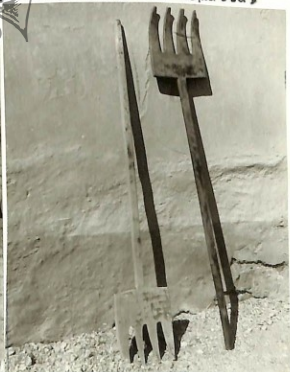
...αυτοί...

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

...αυτοί...

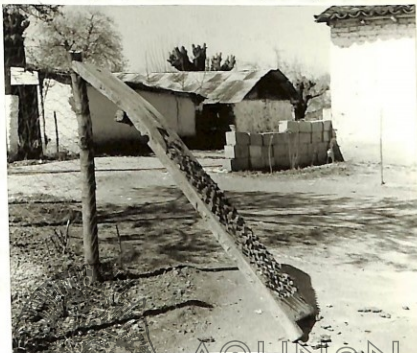
οίκετο εις τήν "Περιφέρειαν" ἢ "Μερίαν" τοῦ χωριοῦ. Εἰς τὰ κάρρα, τοὺς
 γομένους "ἀραμπάδες" (κάρρα μέ δύο ξύλινες ρόδες, χωρίς σίδερο πουθε-
) ἐφορτώνοντο τὰ δεμάτια μέ τόν "ἀποδότην" ὁ ὁποῖος ἦτο ἐπίμηκτες ξύ-
 ν καί μετεφέροντο ἀπό τό χωράφι, ὅπου ἦσαν συγκεντρωμένα εἰς σωρούς.
 ἢ 100 καί ἐτοποθετοῦντο κυκλικῶς εἰς τόν ὀρισμένον χώρον εἰς "θυμωνιές"
 ὅς δλωνισμόν. Τό δλώνι ἦτο κοινόν, ἀνῆκε εἰς ὅλον τό χωρίον καί ἐχρη-
 μοποιεῖτο ὑφ' ὧν κατὰ σειράν. Τούτου τό δάπεδον ἦτο ἐκ χώματος καί
 χεν κατασκευασθῇ εἰς μέρος ἐπίπεδον, τό ὁποῖον ἱσοπέδωνον ἐντελῶς μέ
 πτύον (ξυστρί) "ξύνοντας" τό ἔδαφος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐπανελαμβάνε-
 θιαστον ἔτος πρό τῆς ἐνάρξεως τοῦ δλωνισμοῦ ὡς ἐπισκευή, ἔξυνον δηλ.
 ἔδαφος τοῦ δλωνιοῦ μέ τό σιδηροῦν πτύον, ἐκαθάριζον τοῦτο ἀπό τὰ
 ὄρα ἐσάρωνον τοῦτο (ἐφουκάλιζαν μέ τήν ρουκαλίτσα) ἐν συνεχείᾳ δέ ἐπὶ
 φρον τοῦτο διὰ μεϊγματος κόπρου βοῶν καί ἀγύρων (τό ἐπαλάμιζαν οἱ γυ-
 τίνες). Κατόπιν ἐτοποθετοῦν τὰ δεμάτια κυκλικῶς καί ἐκατέστην τοῦ
 λωνοστύλου εἰς ἔκτασιν περίπου ἡμίσεος στρέματος, ἔλυνον τὰ δεμάτια,
 καί τὰ ἀνεμείγνουν καλῶς μέ τό καρπολόϊ.

κατόπιν ἔξυνον τὰ ζῶα (Βουβάλια, βόδια κ.λ.π.) πολλάκις 3-7 ζῶα μαζί
 τοῦ τὰ ὠνόμαζον "φάρσκια" τὰ ἔδεον δέ κεφάλι μέ κεφάλι διὰ σχοινίου,

[illegible]

ὅπουτον προσήρμοζον εἰς τὸν δλωνόστυλον. Κατ'ἀρχάς τὰ "φάρσικια" ἔσπα-
 μέ τὰ πόδια τὴν καλαμιὰ ἐν συνεχείᾳ δὲ ταῦτα ἔσυρον τὴν "ἀδοικάνη",
 ποῦτα ἦτο χονδρὴ ἐπιμήκης σανίς εἰς σχῆμα τραπεζίου διαστάσεων ΙΧΙ,50μ
 ἔφερεν εἰς τὴν ἡδὴ ἐπιφάνειάν της κοπτερὰ μεταλλικά ἐλάσματα ἢ ἀπο-
 δεσ σιληροῦ λίθου.

τη ἐσύρετο ἀπὸ τὰ "φάρσικια" καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸν δλωνισμόν δλων
 ν δημητριακῶν ὡς καὶ τῶν ὁσπρίων. Ἡ κίνησις τῶν ζῶων ἐντὸς τοῦ δλωνί-
 ῆτο κυκλική, ἐνῶ συγχρόνως μέ τὰ "καρπολόγια" οἱ χωρικοὶ ἐγύριζαν εἰς
 δλώνι καὶ ἐνεμείγνυνον τὸ ἄχυρον, διὰ νὰ τριφθῇ ἐντελῶς.
 Μέ τὸ "δοικράνι" ἔρριπτον ἐντὸς τοῦ κύκλου τοὺς ἀκόπους στάχεις, ὅτι-
 ς εἶχον διασκορπισθῇ, ἢ ὅταν τὸ στῆμα εἰς τὸ δλώνι ἦταν πολὺ παχὺ ὁδη-
 οῦντες τὰ "φάρσικια" πάντοτε κυκλικῶς.

Διὰ τὴν ὁδήγησιν τῶν ζῶων ἐχρησιμοποιεῖτο δλωνόβεργα μήκους 1,50-2,00μ
 κατασκευασμένη ἐκ ξύλου καὶ φέρουσα ἔμπροσθεν καρφίον, ἢ ὅποιον ἐκαλεῖτο
 ἀξιάλη" ἢ "φλέντρι". Αὕτη πολλάκις ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ διὰ τὴν μέτρησιν
 οὗ χρόνου.

Τὸν δλωνισμόν ἔκαμνον οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

Ἡ ἐργασία τοῦ δλωνισμοῦ ἤρχιζεν κατὰ τὰς 8 π.μ. ἔπρεπε νὰ σηκωθῇ ἡ

...
...
...
...
...
...
...
...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

A O H N n N

σιά, γιατί λορώνει, νοτίζει ή καλαμιά και δέν κόβεται. "Όταν δ ήλιος
αίλη 2 δξιδόλες, τότε πού αρχίζει και τσουζει τό αίμμα, αρχίζει δ δ-
ισμός".

Τήν μεσημβριάν ἐγένετο διακοπή τῆς ἐργασίας περίπου μιάν ὥραν διά φα-
όν και ἀνάπαυσιν τῶν ζῶων "νά πιούν τά φάρσικια νερό". Τό ἑσπέρας 6-7
διακόπτεται δ ἄλωνισμός "γιατί μαλακώνει τό στῶμα". "Εν μόνον
ῶμα" ἦτο δυνατόν νά ἄλωνισθῇ μίαν ἡμέραν. Τοῦτο ἦτο ἀνάλογον τοῦ ἀ-
μοῦ τῶν ζῶων και τοῦ πάχους τοῦ στῶματος.

Οἱ ἄλωνισθέντες στάχεις, πρίν λιχνισθοῦν, συσσωρεύοντο μέ τόν "σύρ-
" ἐργαζέτον ξύλινον γυριστόν, συρόμενον ὑπό τῶν ζῶων εἰς "λαμιδιά",
μήκεις σειραί 10 περίπου μέτρων.

τόπιν αἱ γυναῖκες μέ τήν "καταδίτσα" (ξύλινον) ἐργαζέτον ὡς ἡ ξύστρα
φούρνου), συνεκέντρωνον ὅλους τοῦς ἐναπομείναντας σπόρους εἰς τά
αμνιά, καί ἐν συνεχείᾳ μέ τό "ἀγριοφούκαλο" ἐμάζευον τοῦς ὑπολοίπους
σπόρους.

Ο διαχωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπό τά ἄχυρα ἐγένετο εἰς τό ἄλῶνι.

"Όταν "τραβοῦσε" ἄερας ἤρχιζεν τό ἀνέμισμα πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου
ἀπό τόν καρπόν. Τό ἀνέμισμα ἐγένετο μέ τό "καρπολόι" και ἐλίχνιζον εἴτε
ἄνδρες, εἴτε γυναῖκες. Κατά τήν ἐργασίαν τοῦ λιχνίσματος ἐχρησιμοποιοῦ-
ντο τά ἑξῆς ἐργαλεῖα: Ὁ "ἀπαδότης" δηλ. ξύλινον διχαλωτόν "δοουράνι"
και τό "ξυλόφτυαρο" μέ τό ὅποῖον ἐμάζευον τό σιτάρι εἰς σωρόν και ἐκαθά-
ριζον τίς ἄκρες ἀπό τά ἄχυρα.

χόνδρὸ τεμάχια τῶν σταχυῶν, τὰ ὅποια παρέμενον μετὰ τὸ λίσχισμα με-
τοῦ καρποῦ ὠνομάζοντο "κόμπια" καὶ δὲν ἐπανελαμβάνετο δευτέρον δλώ-
σμα δι' αὐτὰ. Παρέμενον εἰς τὸ δλώνι καὶ ἐκεῖ ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα
ὅς ἐξαγωγὴν τοῦ εἰς αὐτὰ περιεχομένου σίτου.

Μόνον ἐπὶ μικρῶν ποσότητων σπυρίων μετεφέροντο εἰς τὰς οἰκίας καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς αὐλῆς τὰ "ἐκοπανοῦσαν".

Διὰ τὸν διαχωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ "κόμπια" ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ "κό-
νος", ἓνα ἐπίμυκτος ξύλον, γυριστὸν εἰς τὸ ἄκρον, μήκους 3,50 μ περί-
ου, μέ πῶχος" ἓνα μπράτσο". Πολλὰκις διὰ νὰ λάβῃ κλίσιν εἰς τὸ κάτω μέ-
ος, τὸ ἐτοποθέτουν εἰς τὴν φώτιάν καὶ τὸ ἐγύριζαν "γιά νὰ στραβώσῃ".
ὁ κοπάνισμα τὸ ἔκαμνον μέλη τῆς οἰκογενείας ἢ εἰς περίπτωσιν ἀνάγκης
αἱ ἀδυναμίας ἀλληλοβοηθοῦντο (κάνανε παντοῦ). "Μέρες κοπανοῦσαμε.

Ἀπὸ τὴν 'Αγίων 'Αποστόλων μέχρι τοῦ Σωτήρος" ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιότεροι.

Κατὰ τὸ κοπάνισμα ἢ τὸ δλώνισμα ἐτραγουδοῦσαν διάφορα τραγούδια, χα-
ρακτηριστικώτερα τῶν ὁποίων εἶναι:

Μιά πέρδικα, μιὰ σέρδικα

μιὰ λαρεϊνὴ τρυγὸνα

σ' ὅλον τὸν κόσμον ἡμερῶν

σέ μένα στέκει ἄγρια

"Ἔλα κοντὰ μου κόρη μου

κοντὰ στήν ἀγκαλιά μου

Πῶς νὰ ῥω σιμά σ' λεβέντη μου

κοντὰ στήν ἀγκαλιά σου;

Σὺ ~~ἄνθρωπος~~ αἴριο παινεύεσαι

σ' ἔλα τὰ παλλικάρια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Όταν διά του λιχνίσματος απεχωρίζοντο τὰ άχυρα εγένετο ή διαλογή του καρπού προς καλύτερον καθαρισμόν διά του "δριμονιού". Η εργασία αυτή εγένετο υπό δύο άτομων. Ο ένας μετέφερε τόν καρπόν και ο άλλος "δριμονίζει" έχων στερεωμένον τό "δριμόνι" εις τό "καρπολότ" από ένα κρικόν, τό όποτον φέρει τό δριμόνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Τό "δριμόνι" εδώ άπαντίζεται στογγυλόν (ώσόν κόσκινο" μέ όπάς.

Όταν έτελειώνεν ή εργασία αυτή ο καρπός έσχηματίζετο εις μεγάλον σωρόν και έπακολουθεύσε ή τελευταία διαλογή. Διά τούτο έχρησιμοποιούν τό "κόσκινο". Οδτω συνεκεντρώνετο όλη ή "σοδιά" εις νέον σωρόν και άνεκοινώνετο πάραυτα εις τὰ "αφεντικά".

...
...
...
...
...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

...
...
...
...

"Ἦρχετο ἐν συνεχείᾳ ὁ καλούμενος "χαβαλές" ὁ ὑπάλληλος δηλ. τούτων, τοῦ ὁποῦ το ὄνομα ἦτο Λούκας καί μέ εἰδικήν σφραγίδα, (ἕνα τετράγωνον ξύλον) ἐσφράγιζε γύρωθεν τόν σωρόν εἰς πολλά σημεῖα καί εἰς τήν κορυφήν του. Οὐδεὶς ἐπετρέπετο νά πλησιάσῃ ἔκτοτε τόν σωρόν, μέχρις ἐλευσεως τοῦ "ἀφεντικοῦ" διὰ τήν καταμέτρησιν τῆς ἐσοδείας. Αὕτη ἐπράγ-^(ἢ καταμέτρησις) ματοποιεῖτο μέ τό "κουβέλι" τό ὁποῖον ἦτο δοχεῖον καί ἐχώρει ~~δέκα~~ δέκα δό-
κάδας. Δύο "κουβέλια" ἀποτελοῦσαν ἕνα "ἀλτσέκι".

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

"Ἐν ἄλλον δοχεῖον μέ τό ὁποῖον ἐμέτρων τόν καρπὸν ἦτο τό "γκαμπράνι" κατασκευασμένον μέ "ἀπέλλες" καί μέ βάσιν ἐκ δέρματος. Τοῦτο ἐχώρει δύο κιλά καί σπανίως ἐχρησιμοποιεῖτο, λόγω τῆς μικρᾶς χωρητικότητός του.

Μέ τήν "κόφτραν" μίαν διπλὴν βέργαν ἔσιωναν, τήν ἐπιφάνειαν τοῦ περιεχομένου εἰς τό "κουβέλι" "νά μὴν εἶναι οὔτε ἐπάνω, οὔτε κάτω".

Οὕτω ἤρχιζεν ἡ "μοιρασισ" εἰς τὰ ἐξῆς μέρη: Ἐνα μέρος τό "ἀφεντικόν", δύο μέρη εἰς τοὺς κολλήγους. Πρὶν ἀρχίσῃ ὁμοῦς ὁ καταμερισμός ἀπὸ τόν σφραγισμένον σωρόν, ἀφαιροῦσαν σαράντα "σταμπόλια" ἢ "ἀλτσέκια" ἀπὸ τήν ἐσοδείαν, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανε τό "ἀφεντικόν" ὡς ἐπιστρο-

...and the ...

[illegible]

νῆς ἢ ἐκ σφαιρῶν ἄλλων ἢ ἐκ νῆων ἐκ νεωπολέων ἐκ νεωπολίων (νεωπόλιν ν.ν.)

240000, 250000, 260000, 270000, 280000, 290000, 300000, 310000, 320000, 330000, 340000, 350000, 360000, 370000, 380000, 390000, 400000, 410000, 420000, 430000, 440000, 450000, 460000, 470000, 480000, 490000, 500000, 510000, 520000, 530000, 540000, 550000, 560000, 570000, 580000, 590000, 600000, 610000, 620000, 630000, 640000, 650000, 660000, 670000, 680000, 690000, 700000, 710000, 720000, 730000, 740000, 750000, 760000, 770000, 780000, 790000, 800000, 810000, 820000, 830000, 840000, 850000, 860000, 870000, 880000, 890000, 900000, 910000, 920000, 930000, 940000, 950000, 960000, 970000, 980000, 990000, 1000000.

- γαλῆς πύλα, ἀπὸ τοῦ ἵππ. νεοαρχαίου γὰρ τὸν ἵππ. ὀνομασθέντα ὡς ὅτι πύλας

— 6 —

[illegible]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

AΘHNΩN

[illegible]

• 2000 •

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

[illegible][illegible]

* 1992-1993, 1994-1995, 1996-1997, 1998-1999, 2000-2001, 2002-2003, 2004-2005, 2006-2007, 2008-2009, 2010-2011, 2012-2013, 2014-2015, 2016-2017, 2018-2019, 2020-2021, 2022-2023, 2024-2025, 2026-2027, 2028-2029, 2030-2031, 2032-2033, 2034-2035, 2036-2037, 2038-2039, 2040-2041, 2042-2043, 2044-2045, 2046-2047, 2048-2049, 2050-2051, 2052-2053, 2054-2055, 2056-2057, 2058-2059, 2060-2061, 2062-2063, 2064-2065, 2066-2067, 2068-2069, 2070-2071, 2072-2073, 2074-2075, 2076-2077, 2078-2079, 2080-2081, 2082-2083, 2084-2085, 2086-2087, 2088-2089, 2090-2091, 2092-2093, 2094-2095, 2096-2097, 2098-2099, 2100-2101, 2102-2103, 2104-2105, 2106-2107, 2108-2109, 2110-2111, 2112-2113, 2114-2115, 2116-2117, 2118-2119, 2120-2121, 2122-2123, 2124-2125, 2126-2127, 2128-2129, 2130-2131, 2132-2133, 2134-2135, 2136-2137, 2138-2139, 2140-2141, 2142-2143, 2144-2145, 2146-2147, 2148-2149, 2150-2151, 2152-2153, 2154-2155, 2156-2157, 2158-2159, 2160-2161, 2162-2163, 2164-2165, 2166-2167, 2168-2169, 2170-2171, 2172-2173, 2174-2175, 2176-2177, 2178-2179, 2180-2181, 2182-2183, 2184-2185, 2186-2187, 2188-2189, 2190-2191, 2192-2193, 2194-2195, 2196-2197, 2198-2199, 2200-2201, 2202-2203, 2204-2205, 2206-2207, 2208-2209, 2210-2211, 2212-2213, 2214-2215, 2216-2217, 2218-2219, 2220-2221, 2222-2223, 2224-2225, 2226-2227, 2228-2229, 2230-2231, 2232-2233, 2234-2235, 2236-2237, 2238-2239, 2240-2241, 2242-2243, 2244-2245, 2246-2247, 2248-2249, 2250-2251, 2252-2253, 2254-2255, 2256-2257, 2258-2259, 2260-2261, 2262-2263, 2264-2265, 2266-2267, 2268-2269, 2270-2271, 2272-2273, 2274-2275, 2276-2277, 2278-2279, 2280-2281, 2282-2283, 2284-2285, 2286-2287, 2288-2289, 2290-2291, 2292-2293, 2294-2295, 2296-2297, 2298-2299, 2300-2301, 2302-2303, 2304-2305, 2306-2307, 2308-2309, 2310-2311, 2312-2313, 2314-2315, 2316-2317, 2318-2319, 2320-2321, 2322-2323, 2324-2325, 2326-2327, 2328-2329, 2330-2331, 2332-2333, 2334-2335, 2336-2337, 2338-2339, 2340-2341, 2342-2343, 2344-2345, 2346-2347, 2348-2349, 2350-2351, 2352-2353, 2354-2355, 2356-2357, 2358-2359, 2360-2361, 2362-2363, 2364-2365, 2366-2367, 2368-2369, 2370-2371, 2372-2373, 2374-2375, 2376-2377, 2378-2379, 2380-2381, 2382-2383, 2384-2385, 2386-2387, 2388-2389, 2390-2391, 2392-2393, 2394-2395, 2396-2397, 2398-2399, 2400-2401, 2402-2403, 2404-2405, 2406-2407, 2408-2409, 2410-2411, 2412-2413, 2414-2415, 2416-2417, 2418-2419, 2420-2421, 2422-2423, 2424-2425, 2426-2427, 2428-2429, 2430-2431, 2432-2433, 2434-2435, 2436-2437, 2438-2439, 2440-2441, 2442-2443, 2444-2445, 2446-2447, 2448-2449, 2450-2451, 2452-2453, 2454-2455, 2456-2457, 2458-2459, 2460-2461, 2462-2463, 2464-2465, 2466-2467, 2468-2469, 2470-2471, 2472-2473, 2474-2475, 2476-2477, 2478-2479, 2480-2481, 2482-2483, 2484-2485, 2486-2487, 2488-2489, 2490-2491, 2492-2493, 2494-2495, 2496-2497, 2498-2499, 2500-2501, 2502-2503, 2504-2505, 2506-2507, 2508-2509, 2510-2511, 2512-2513, 2514-2515, 2516-2517, 2518-2519, 2520-2521, 2522-2523, 2524-2525, 2526-2527, 2528-2529, 2530-2531, 2532-2533, 2534-2535, 2536-2537, 2538-2539, 2540-2541, 2542-2543, 2544-2545, 2546-2547, 2548-2549, 2550-2551, 2552-2553, 2554-2555, 2556-2557, 2558-2559, 2560-2561, 2562-2563, 2564-2565, 2566-2567, 2568-2569, 2570-2571, 2572-2573, 2574-2575, 2576-2577, 2578-2579, 2580-2581, 2582-2583, 2584-2585, 2586-2587, 2588-2589, 2590-2591, 2592-2593, 2594-2595, 2596-2597, 2598-2599, 2600-2601, 2602-2603, 2604-2605, 2606-2607, 2608-2609, 2610-2611, 2612-2613, 2614-2615, 2616-2617, 2618-2619, 2620-2621, 2622-2623, 2624-2625, 2626-2627, 2628-2629, 2630-2631, 2632-2633, 2634-2635, 2636-2637, 2638-2639, 2640-2641, 2642-2643, 2644-2645, 2646-2647, 2648-2649, 2650-2651, 2652-2653, 2654-2655, 2656-2657, 2658-2659, 2660-2661, 2662-2663, 2664-2665, 2666-2667, 2668-2669, 2670-2671, 2672-2673, 2674-2675, 2676-2677, 2678-2679, 2680-2681, 2682-2683, 2684-2685, 2686-2687, 2688-2689, 2690-2691, 2692-2693, 2694-2695, 2696-2697, 2698-2699, 2700-2701, 2702-2703, 2704-2705, 2706-2707, 2708-2709, 2710-2711, 2712-2713, 2714-2715, 2716-2717, 2718-2719, 2720-2721, 2722-2723, 2724-2725, 2726-2727, 2728-2729, 2730-2731, 2732-2733, 2734-2735, 2

1990

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the world are the historians. They are people who study the past and try to understand what happened and why it happened. They use a variety of sources, including books, documents, and artifacts, to reconstruct the past. They also try to understand the people who lived in the past and how they thought and felt. Historians are interested in the past for a variety of reasons. Some are interested in the past because they want to know what happened and why it happened. Others are interested in the past because they want to understand the people who lived in the past and how they thought and felt. Still others are interested in the past because they want to learn from the mistakes of the past and avoid them in the future.

M. A. S. M. A. S. M. A. S.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

ήν του σπόρου, τόν άποΐον εΐχεν δανείσει κατά τήν εποχήν τής σποράς τους γεωργούς. Ούτω τό υπόλοιπον έμοιράζετο εις μέρη ως άνωτέρω άναφέρεται.

Τό " άφεντικόν" έκ τής ίδικής του παραγωγής ήτο υποχρεωμένον νά καταβάλη τό " άγροφυλακιστικό" ένῶ έκαστον άνδρόγυνον, " στεφάνι" πληρώνει τόν παπάν. Ένα "κουβέλι" σιτάρι έδινεν τό κάθε "στεφάνι" εις τόν παπάν καί τοῦτο ὠνομάζετο "παπαδιάτικο". Ουδέμία άλλη ὀφειλή καταβάλλετο.

Η παραγωγή υπό τῶν γεωργῶν άποθηκεύετο εις "κοφίνες" καί τάς οἰκίας έκάστου. Τό "άφεντικό" όμως έφύλαττεν τόν καρπὸν εις μίαν διώροφον άποθήκην μήκους 15 μ ή ὅποια ὠνομάζετο "κουτσέκι" η "κονάκι".

Τό άχυρον άπεθηκεύετο εις τήν "άχυρόνα" κατασκευασμένην πλησίον τής οἰκίας καί σκεπασμένην μέ "σπείρα" ή καί εις τήν ὑπερόρου εις σχήμα "σημωνιάς" ή "λαμνί". Πρὸς τοῦτο έχρησιμοποιετο έν διχαλωτόν ξύλον, τοῦ ὁποίου τήν φωτογραφίαν παροῦσα

Συνήθειαι σχετικά μέ τήν εποχήν τοῦ άλωνισμού άναφέρονται άξ έξής:

"Όταν έρχόταν τό πρώτο φόρτωμα τῶν δεματιῶν εις τό άλώνι, έτοποθέτων

...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

...
...
...

αὐτῶν ἓνα ὄνι, ἓνα σιδερόν καὶ μίαν φέταν ψωμοῦ, διὰ νὰ βγῇ ἡ σο-
 ρὴ πλούσια καὶ νὰ μὴν "πάρῃ ἀπὸ μάτι" καὶ ἔτσι ἀρχίζουν τὴν πρώτη
 θημωνιά. Ἡ θημωνιά αὕτη ἔμενεν ἔτσι ἕως τὸ τέλος τοῦ δλωνισμοῦ καὶ
 λωνίζετο τελευταία. Ἐπίσης μὲ τὸ κουβάλημα δλων τῶν δεματιῶν εἰς τὸ
 λῶνι, ἐτοποθετεῖτο ἐπὶ μερικῶν σταχύων ἓνα καρπολόϊ καὶ ἓνα ὄρεπάνι.
 τὸ "ὄρεπάνι" τὸ ὁποῖον ἦτο σιδερένιο τὸ ἔβαζαν, διὰ νὰ βγῇ βαρὺ τὸ σιτά-
 ρι καὶ τὸ "καρπολόϊ" γιὰ νὰ βγῇ τοῦ χρόνου πολὺ, καὶ ἔλεγον: "Ἄντε μὲ
 τὸ καρπολόϊ νὰ τὸ μάσης. Μάσε ἀράδα μὲ τὸ καρπολόϊ".
 Ὅταν μετὰ τὸ λίχνισμα ἐτοιμάζετο ὁ καρπὸς καὶ ἐσχηματίζετο εἰς σω-
 ῶν ἐτοποθέτουν ἐπ' αὐτοῦ ἓνα σίδηρον καὶ τὰ "καρπολόγια" διὰ νὰ μὴν
 ματισσθῇ.

Περὶ τὸν εἶναι νομίζω νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἡ ἐνδυμασία των καὶ κατὰ τὴν
 ἐρίσθον τοῦ δλωνισμοῦ ἦτο ἡ ἰδίᾳ ὡς καὶ εἰς τὸν θερισμόν. Οἱ ἄνδρες
 φοροῦν μόνον τὴν "πουκαμισάν" με σκιᾶδες καὶ παναμάδες εἰς τὰ κεφα-
 λία. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι δέν φοροῦν "γυρνοτσάρουχα" ἀλλὰ ὅλοι
 προσέρχονται "ἑυπόλυτοι" εἰς τὸν δλωνισμόν. Ἐπαναλαμβάνεται καὶ κατὰ
 τὰς ἡμέρας αὐτάς τὸ ἀναφερθὲν φαγητόν-δροσιστικόν τὸ "σχορδάρι", διὰ νὰ
 ἀνακουφίζωνται ἀπὸ τὸν τρομερὸν καύσωνα. Εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην οὐδέ-
 ποτε ἐπραγματοποιεῖτο ἄναμμα φωτιάς εἰς τὴν ὑπαίθρον. Διηγοῦντο μόνον,
 ὅτι τὴν πρώτην Μαρτίου ἐσκοῦπιζον τὴν αὐλήν (ρρύα), ἐμάζευον τὰ "κό-
 πρια" δηλ. τὰ σκουπίδια καὶ τὰ ἔλαιον ἔξω, διὰ νὰ καοῦν "τὰ ψύλλια".
 Τὴν μικρὰν αὐτὴν φωτιὰν ἐπαδοῦσαν τὰ παιδιὰ.
 Οὐδὲν ἄναμμα μεγάλης πυρᾶς ἐγένετο εἰς τὴν ὑπαίθρον καὶ ὡς ἐκ τοῦτου
 δέν ἔχω οὐδὲν στοιχεῖον νὰ προσθέσω. Ἀπλῶς ἀναφέρω τὸ ἀνωτέρω, ἐπειδὴ
 ἀπετέλεσεν τὴν ἀπάντησιν τῶν γερόντων εἰς ἐρώτησίν μου διὰ τὸ ἐν λόγῳ
 θέμα.

ραίνουσα τήν περιγραφήν τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ
τὴν σποράν τῶν δημητριακῶν μέχρι τοῦ ἀλωνισμοῦ καὶ τῆς ἀποθημεύσεως
τῶν, τῶν γεωργικῶν ἀπασχολήσεω~~ν~~, τῶν ἐπελθόντων μεταρρυθμίσεων ὡς
καὶ τῶν ἐθίμων ἐντός τῶν χρονικῶν ὁρίων πρὸ τοῦ 1920, ἀναφέρω ὅτι ἀπὸ
πάντα τὰ ἐρωτηθέντα πρόσωπα εἶναι γέροντες "ντόπιοι Μεγαλοχωῖτες".

ΕΙΣ ΤΟ ΧΩΡΕΙΟ "ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΟΝ" ΥΠΗΡΕΤΩ ΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥ 1967,
 ΧΑΡΙΣΤΩ ΔΕ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΔΙΑ ΤΗΝ
 ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ, ΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ ΜΟΥ ΠΡΟΣΕΦΕΡΕΝ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΩ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΜΟΧΘΟΥΣ
 ΑΙ ΤΙΣ ΛΑΧΤΑΡΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΔΟΥΛΕΜΑ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Ἰς θεωρηθῇ ἡ προσπάθεια αὕτη ὡς ἡ ἐλάχιστη προσφορά εἰς τὸ Μεγάλο
της ἔργον.-

(Κανελλή Βασιλική, διδασκάλισσα

Η συλλογή αυτή έγινε από της 1-20 Μαρτίου 1970.

